

Gelukkig Nieuwjaar! De redactie.

INHOUDSOPGAVE.

Inhoud:

- Hallo Jeugdnatuurwachters!! 1
- Winterslaap. 3
- Knutselen 4,5
- Rammelaars 6,7
- Puzzel 8
- Zoekkaart knoppen 9
- In en om het water in de winter 10,11
- Trucjes uit de natuur 12,13,14,15
- Oplossing puzzel 16
- Dennenappels 17
- Gelukkig Nieuwjaar 18,19
- 20

Bladzijde

Hallo allemaal!

Wintertijd, gekleed in 'n dikke jas, muts en handschoenen, lekker wandelen en na afloop " erwtensoep", mmm lekker. Hopelijk krijgen we veel sneeuw, ik wil wel weer eens sneeuwballen gooien, jullie ook?

Dit keer hebben we voor jullie verschillende thema's over wat er in de winter allemaal gebeurt met en in de natuur.

Voor de vogels kunnen jullie een voederautomaat maken, dan hebben die in elk geval voldoende te eten deze winter.

Zijn we iets vergeten en of weten jullie iets leuks, schrijf het ons dan **wé** houden van veel post!

Verder wensen wij jullie veel leesplezier en

**Fijne feestdagen,
veel spannende natuurbelevingen
In het nieuwe jaar!**

Redactie:
Frans Verheggen

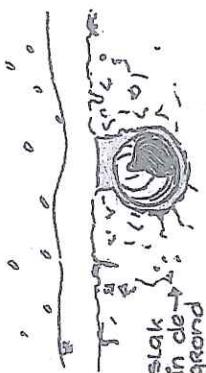
Redactieadres:

Frans Verheggen
Wilgenroosstraat 16
5761 ET Bakel
Tel: 0492342419
e-mail: fverheggen@xs4all.nl

WINTERSLAAP.

Winterslaap is een manier om de moeilijke tijd van de winter door te komen. Vaak is er in die periode voedselgebrek, veel koude en weinig beschutting in de natuur. De winterslaap komt voor bij veel soorten dieren zoals weekdieren, insecten, slangem, hagedissen en enkele zoogdieren. Zoogdieren kunnen minder makkelijk wegtrekken zoals veel vogels dat doen in onze streken.

Bij een echte winterslaap verlaagt het dier zijn lichaamstemperatuur sterk tot soms 5-8 graden C (ongeveer gelijk aan de omgeving) en de hartslag en bloedsomloop zijn zeer traag (lethargisch). Dieren zijn niet of nauwelijks te wakkeren in die periode. Het energieverbruik is sterk verminderd, de darmen liggen stil en de uitgebrede vetreserves worden gebruikt om de "waakklam" aan te houden.

Dieren die een winterslaap gaan houden beginnen in de herfst met het aanleggen van een wintervoorraad. Een wintervoorraad bestaat uit eikels, talkjes en nootjes.

Welke dieren in de winter slapen zal ik je nu vertellen.

Een bekend dier dat een winterslaap houdt is de egel. De egel slaapt in een hol. In dat hol verstopt hij zijn wintervoorraad die hij in de herfst heeft aangelegd.

De egel ligt vamasf de eerste vorst in een gerold zijn ondergrondse nest. Behalve de egel zijn er natuurlijk nog een heleboel meer dieren. Op de volgende bladzijde staan er een paar:

Vleermuizen:

Ze vliegen naar grotten en daarin houden ze hun winterslaap.

Marmotten:

Brengen de winter door in holen.

Mollen, haansters, muizen:

Zij brengen de winter door in hun hol onder de grond.

De Rehmuis:

Is de kampioen van de winterslapers: hij slaapt 7 maanden en wordt dan ook zevenslaper genoemd!

Winterrust.

Een tussenform is de winterrust, zoals bij de eekhoornjes, dassen en bruine beren. Deze dieren sparen door gedrag en lichte verlaging van de temperatuur veel energie. De meeste tijd blijven ze in hun hol maar gaan af en toe er wel even op uit om voedsel te zoeken.

Dassen:

Zijn dieren, die een winterrust houden. Ze verblijven in de winter in een hol onder de grond. Het zijn geen echte slapers, want bij gevaren zijn ze meteen wakker.

De Eekhoorn:

Deze rust in de winter in zijn nest in de boom of in een hol in een boomstam. Af en toe komt hij uit zijn slaapplaats om voedsel te zoeken |

Voer-automaat voor vogels.

's winters komen veel vogels

Naar onze huizen, om te zien

of er iets te eten valt. Dit handig

voer bakje kun je zelf maken.

Met het zagen helpt je vader of

moeder wel mee.

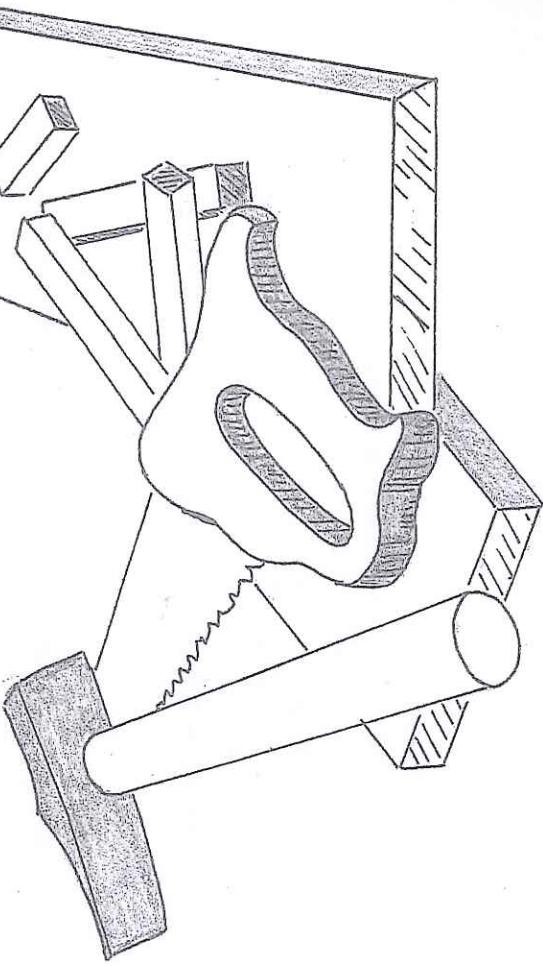
Gebrik hout of multiplex van 1,5 tot 2 cm dikte:

3 zijkanten	30x10cm	(A,B,C.)
Bodem	14x10cm	(D)
Korte voorwand onder	5x10cm	(E)
Voorwand boven.	12x10cm	(F)
Schuine kant	13,5x10cm	(G)
Deksel	14,5x12cm	(H)

2 vierkante stokjes van 9,5cm lang (1x1cm dik)

2 vierkante stokjes van 5cm lang (1x1cm)

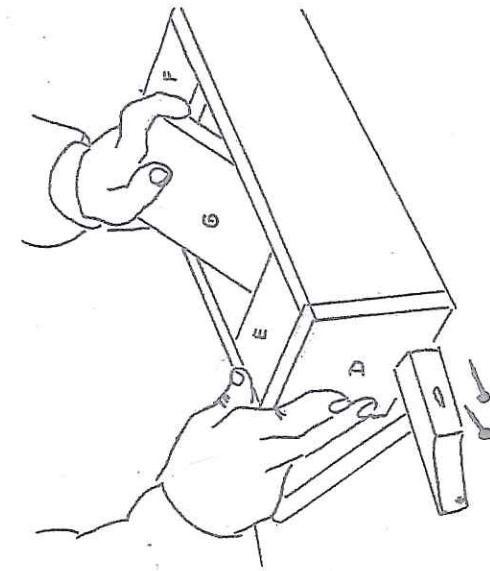
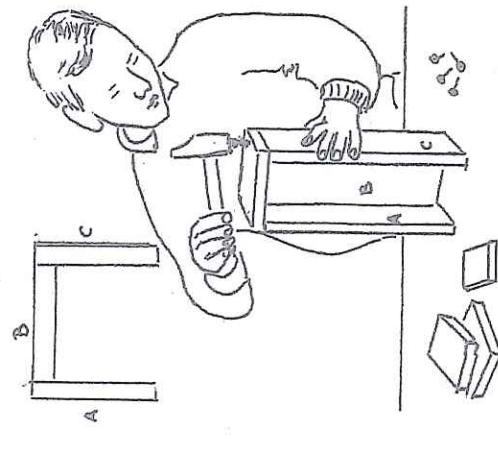
Spijkers van 1,5 en 2,5cm lang.

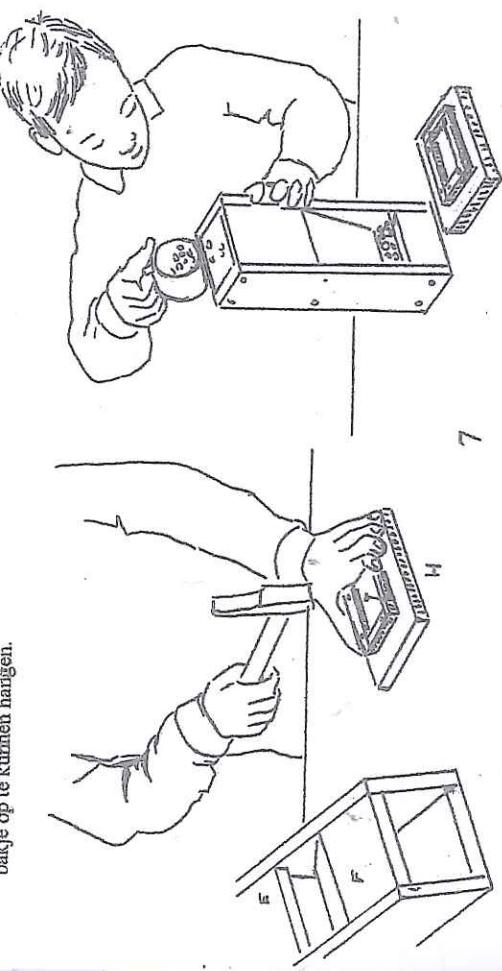
Maak eerst de plankjes op maat. De meeste kom je van een lange plank van 10 cm breed maken. Kijk eerst in de schuur of er nog een ligt. Anders naar de doe-het-zelf zaak vragen naar afvalhout.

Maak de drie plankjes van de voorwand tussen de zijden A en C met spijkers tegen elkaar , zoals op de tekening. Spijker er dan de bodem (D) tegenaan.
Gebruik of lange spijkers.

Spijker de drie plankjes van de voorwand tussen de zijden A en C; het korte onderste plankje E, het bovenste F en de schuine kant G. De kleinste afstand tussen het schuine plankje en de achterzijde van het voerbakje moet minstens 3 cm zijn.

Klaar! Nu vul je het bakje aan de bovenkant met zaad
Dat zakt lang de schuine kant tot het onderste plankje
aan de voorwand. Doe het deksel er op en hang het
voerbakje in de tuin of op het balkon, op een plaats
waar geen katjes bij kunnen komen.

Rammellaars!

Enig idee over wie we het hebben?
We hebben het over onze hazen.

In januari begint de paar-tijd van de haas en onvermoed huppelt de ram (mannetje) achter de moerhaas (vrouwertje) aan. Komt er een ander mannetje in de buurt is de kans groot dat er flink wordt gevochten.
De rammen staan soms als echte boksers (op hun achterpoten) tegenover elkaar om zo met hun voorpoten te kunnen slaan. Ze rammen er dan flink op los.
Daarom wordt de paartijd ook wel ooit rammeltijd genoemd.

Waaraam herken je een haas?
Een haas zit vaak rechtop, om te kijken of er geen gevaar is, je ziet dan zijn lange oren. De oren van een haas hebben zwarte puntjes. Als hij vlucht zie je geen wit staartje (zoals bij een konijn) want de haas houd zijn staartje omhoog, dus zie je alleen de donkere bovenkant. Wil je hem zien moet je vroeg je bed uit of tegen de avond op pad gaan.

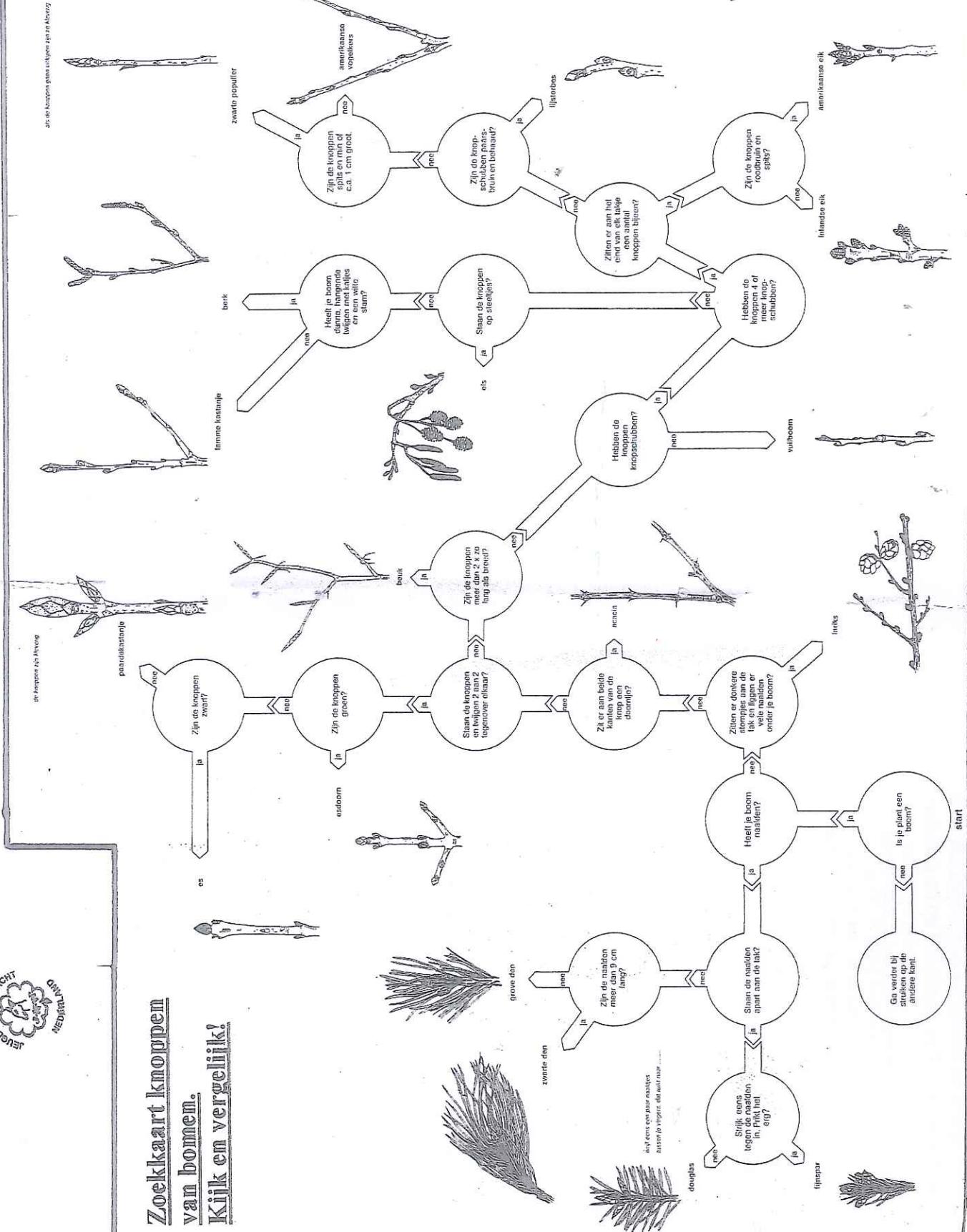
VOGEL - SPIEURTOCHT.

In elkezin zit een vogelnaam verborgen. Die naam is nooit in één woord verstopt. Je moet steeds kijken in 2 of 3 woorden.
In de eerste zin is de naam onderstreept. Een voorbeeld dus !!!

1. Door de regen had de arme topper geen droge draad meer aan zijn lijf. (bergeerd dus)
2. In de gymzaal huppel ik aan een stuk door.
3. De kinderen riepen steeds: "Jan, vangen !" tijdens de wedstrijd.
4. Hij is niet de fietser, door de viese brei gereden.
5. Ze zeggen, dat jouw broer dom is.
6. Mag Ans meedoen ?
7. Is Mien twaalf jaar, of ouder ?
8. Er lag op de tafel een duizendgulden-biljet.
9. Wat was die non netjes gekleed.
10. Het vernielien van die grote zaagholk bekostig je mooi zelf !
11. Ik wou ween of het klopte.
12. Toen ik afrekende, kreeg ik van de meid er een dubbeltje bij.
13. Kasper werd winnaar bij het damtoernooi.
14. Ans konijnen eet het liefst de ovale gierskorrels op.
15. Als ik uit die boom val, kan ik me lelijk bezeren.
16. Bij het poffen spat rijst uit elkaar.
17. De gekste raadsels lost hij op.
18. Neem een regenmantel mee. Uw kleren worden drijfnat.
19. Elke dag slukt Oktiek vitamine-tabletten.
20. Een vis, die fietsen kan, bestaat niet.
21. De koehoefde geen eten meer.
22. Op het strand maak ik altijd een lekker kuulje om in te zitten.
23. In Artis heet de grootste leeuw: Erik.
24. Is die gesp echt van zilver.
25. Als Piet goed fit is, komt hij bij me spelen.
26. Volgens mij kan Arie dat best optillen.
27. Deze zomer gingen we op de berg een kruis bekijken.
28. We hebben allemaal thuis muiskattenen om het bed.
29. Het is bij de kleinste misstep uit met de piet.
30. Veel buitenlanders kunnen de ch niet uitspreken.
Ze zeggen bijv. skoolmeester in plaats van schoolmeester.

Schrijf de nummers en de gevonden vogelnamen op een briefkaart.
Stuur deze naar het redactieadres. Onder de goede oplossingen wordt een prijs verlot.

Zoekkaart knoppen
van bomen.
Kijk en vergelijk!

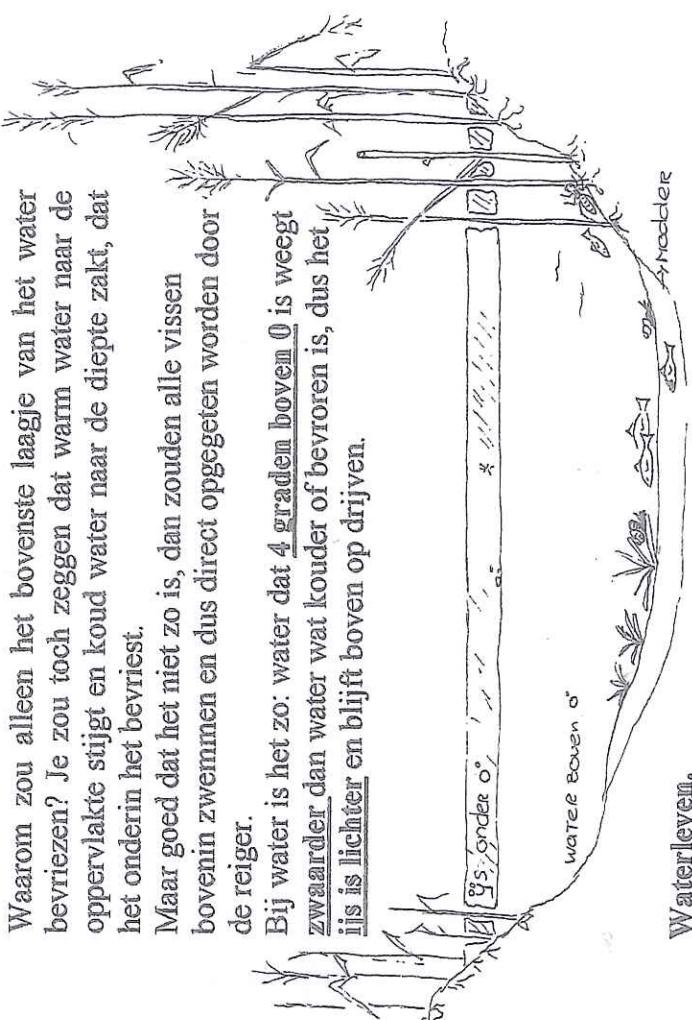

Wat gebeurt er in en om het water tijdens de winter?

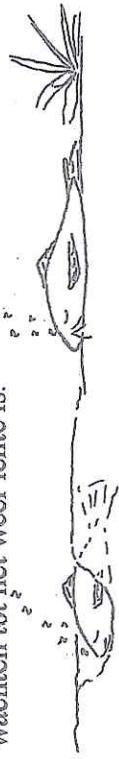
Waaron zou alleen het bovenste laagje van het water bevriezen? Je zou toch zeggen dat warm water naar de oppervlakte stijgt en koud water naar de diepte zakt, dat het onderin het bevriest.

Maar goed dat het niet zo is, dan zouden alle vissen bovenin zwemmen en dus direct opgegeten worden door de reiger.

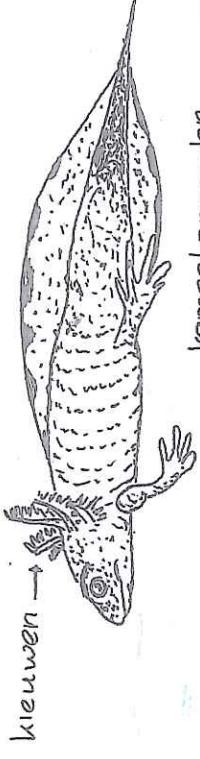
Bij water is het zo: water dat 4 graden boven 0 is weegt zwaarder dan water wat kouder of bevroren is, dus het ijs is lichter en blijft boven op drijven.

worden. De voortplanting van dieren ligt stil. Het enige wat de dieren kunnen doen, in een tijd dat het voedsel zo schaar is, zich heel rustig houden om zo min mogelijk zuurstof en energie te gebruiken. Geduldig moeten ze wachten tot het weer lente is.

De vissen zwemmen naar dieper water om niet vast te komen zitten in het ijs, andere b.v. de kroeskarpert en de zeeilt kruipen bij laag water ook wel eens in de modderlaag op de bodem, waar ze de winter doorbrengen.

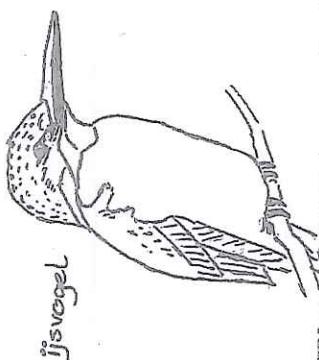
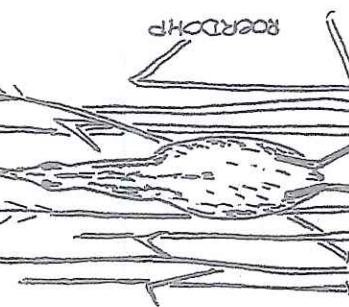
Salamanders overwinteren gewoonlijk onder of tussen stenen en komen in het voorjaar naar het water om daar hun eieren af te zetten op waterplanten, de meeste jongen zijn in de nazomer volgroeid en verlaten dan het water, maar het jong dat laat uit het eije gekomen is, blijft gewoonlijk tot het volgende voorjaar in het water. Dit kan de jonge salamander, omdat deze nu nog kieuwen heeft waarmee hij onder water kan ademen.

Waterleven. De meeste dieren die in het water leven zijn koudbloedig, hun lichaamstemperatuur past zich aan de temperatuur van het water aan.

Omdat de planten, die anders voor de zuurstof zorgen, nu niet actief zijn, zit er weinig zuurstof in het water. Er is in de winter ook weinig te eten voor onze waterbewoners. Er worden in deze tijd van het jaar geen nieuwe eitjes door watervlooien, slakken en vissen gelegd, dus kunnen er ook geen nieuwe larfies, die op gegeten kunnen

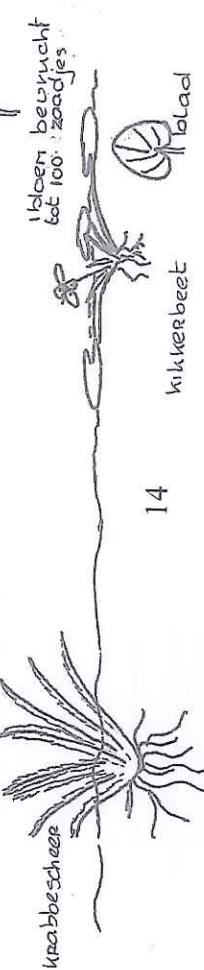
Ijsvogel

Veel vogels trekken weg. Voor de thuis blijvers kan het heel moeilijk worden in de winter. Kennen jullie het Ijsvogeltje of de Roerdomp? Dit zijn echte vis eters. Het Ijsvogeltje zoekt graag stromend water op en de Roerdomp zit eigenlijk altijd verscholen tussen het riet. Door de wind zal het riet altijd in beweging zijn en zal het water daar minder snel bevriezen. Ook het stromende water zal niet snel bevriezen. Als het water lange tijd dicht gevrioren is zullen er verschillende vogels helaas de winter niet overleven.

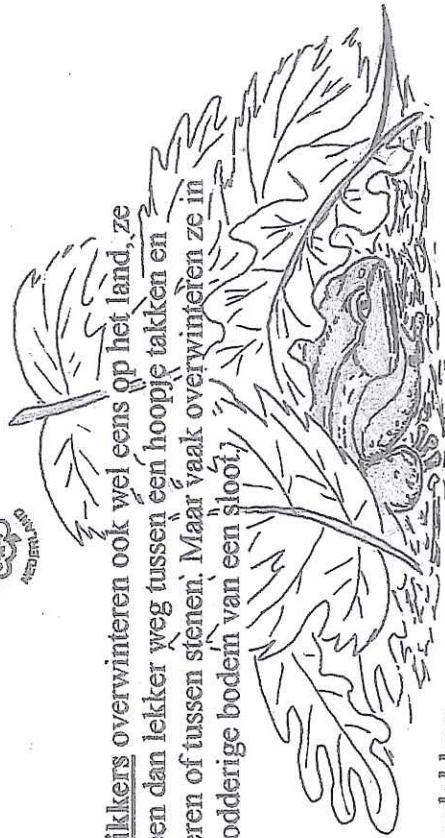

Waterplanten / oeverplanten.

Wat gebeurt hier mee? Voor de planten is de winter ook een rustperiode en vele planten sterven boven de grond af, maar de wortel blijft goed en de plant zal in het voorjaar weer groeien. Sommige waterplanten sterren helemaal b.v. kikkerbeet. Aan deze plant komt elk jaar voor veel zaad, dat zakt naar de bodem en ontkiemd in het voorjaar, dus komen er weer nieuwe plantjes. Andere planten zakken naar de bodem b.v. krabbescheer, deze komt weer boven drijven als het lente is.

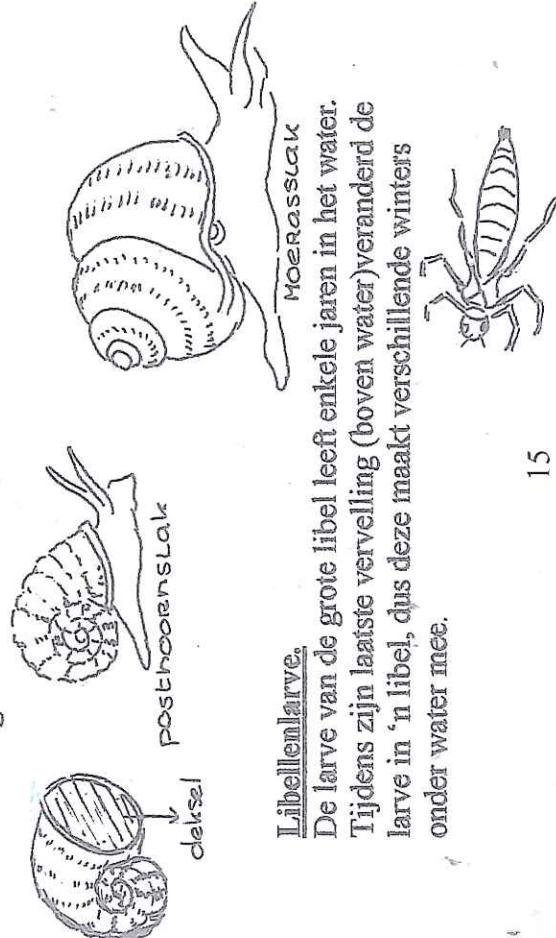
De kikkertjes
overwinteren ook wel eens op het land, ze kruipen dan lekker weg tussen een hoopje takken en bladeren of tussen stenen. Maar vaak overwinteren ze in de modderige bodem van een sloot.

Waterslakken

zijn er in twee soorten: longslakken : kieuwslakken.

De posthoornslak heeft longen en moet daarom telkens naar boven om lucht te halen. Dit lukt dus niet als het water bevroren is. Deze slak sluit zijn hoorn af met een soort eigen gemaakte dekseltje en gaat in coma. De moeraslak heeft kieuwen, kan onder water blijven en heeft dus geen last van het ijs. Maar zijn tempo wordt heel traag.

Libellenlarve

De larve van de grote libel leeft enkele jaren in het water. Tijdens zijn laatste vervelling (boven water) veranderd de larve in 'n libel, dus deze maakt verschillende winters onder water mee.

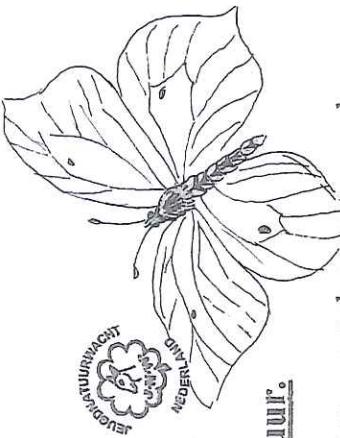

Trucjes uit de natuur.

Anti-vries

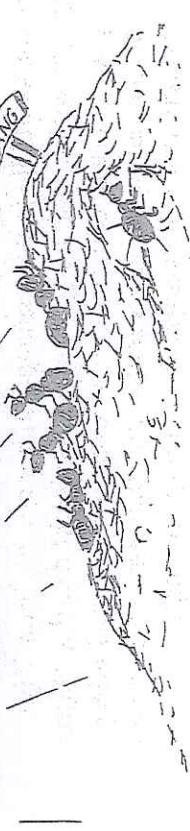
Soms kom je er een tegen, weggekropen tussen de klimop, bedekt onder een laagje sneeuw “de eitroenvlinder”.

Hij brengt de winter door in een soort verstarrisstoestand, die je winterslaap zou kunnen noemen. Zijn stofwisseling ligt vrijwel stil en gebruikt daardoor bijna geen energie. Om niet te bevriezen zorgt deze vlinder ervoor dat hij minder vocht in zijn lichaam heeft en het overgebleven lichaamsvocht wordt vermengd met eiwitten. Hierdoor kunnen zijn lichaamscellen een temperatuur tot ± 20 graden onder nul verdragen. Door deze antivries methode kan hij de winter overleven en daarom de eerste vlinder die je in het voorjaar, “met mooi weer” tegen komt.

uit het nest kunnen bij gaan zitten en andere mieren lopen weer terug het nest in.

De mieren die terug gaan hebben zich lekker op gewarmd door de zon en door deze ‘opgedane zonne-energie blijft het nest ook op de goede temperatuur. Wij leggen wel eens een warme kruik in ons bed.

Nu de oplossing van de vorige puzzel.

Jeugdnatuurwachter No: 1

Dat was: JEUGDNATUURWACHT

Jammer dat er maar één oplossing ingestuurd is.

De winnaar is Thijs Grijters

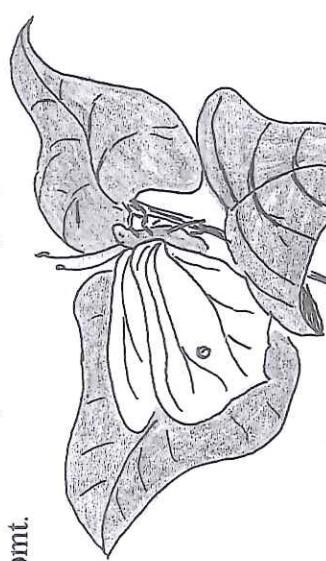
Van de afdeling Bakel

Er is een nieuwe puzzel op blz 9 probeer hem te maken stuur de oplossing in.
Uit alle goede inzendingen zal een winnaar getrokken worden.

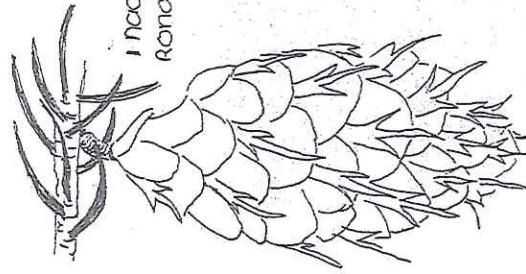

Zonne-energie!

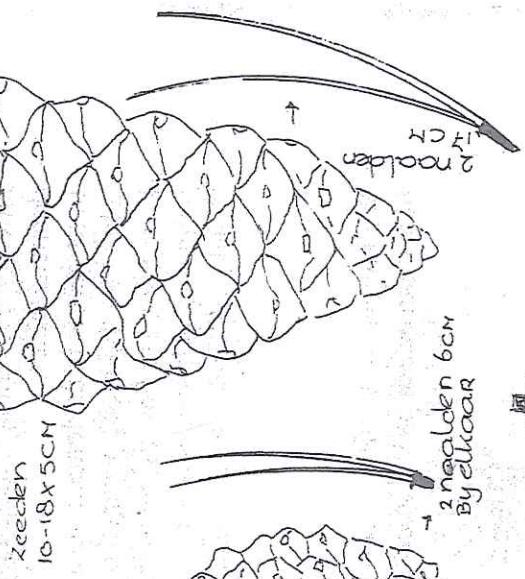
De mieren hebben een heel mooi trucje om hun nest in de winter warm te houden. Dit trucje kun je op een warme dag in februari bewonderen. Op dat plekje van het nest waar de zon schijnt zie je dan hoopje, dicht tegen elkaar aan gekropen mieren zitten. Ze zitten dan lekker te zonnebaden. Af en toe zie je dat er nog een paar mieren

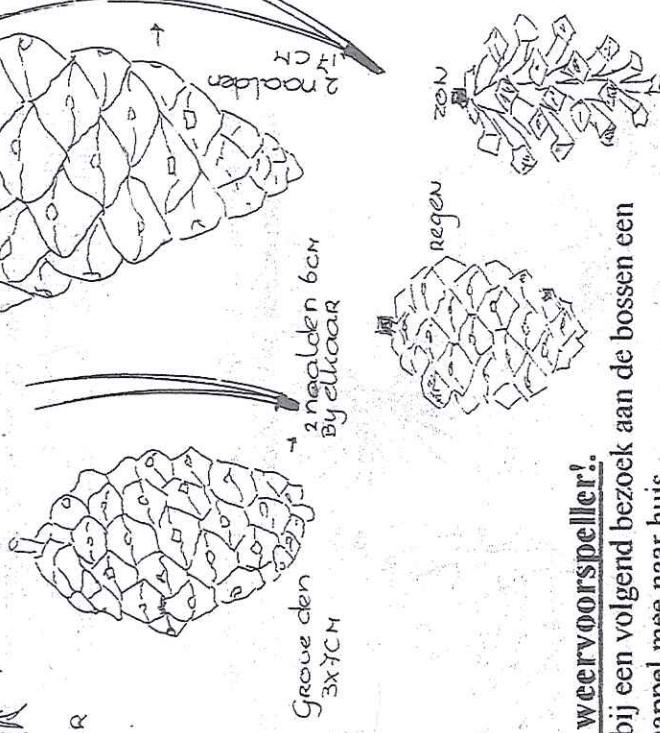
In de talu

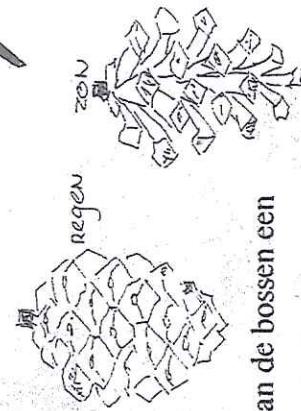
Douglaspar
5,8 x 2 cm

Zeeuwse
10-18 x 5 cm

Groote den
3x7 cm
2 naalden bij elkaar

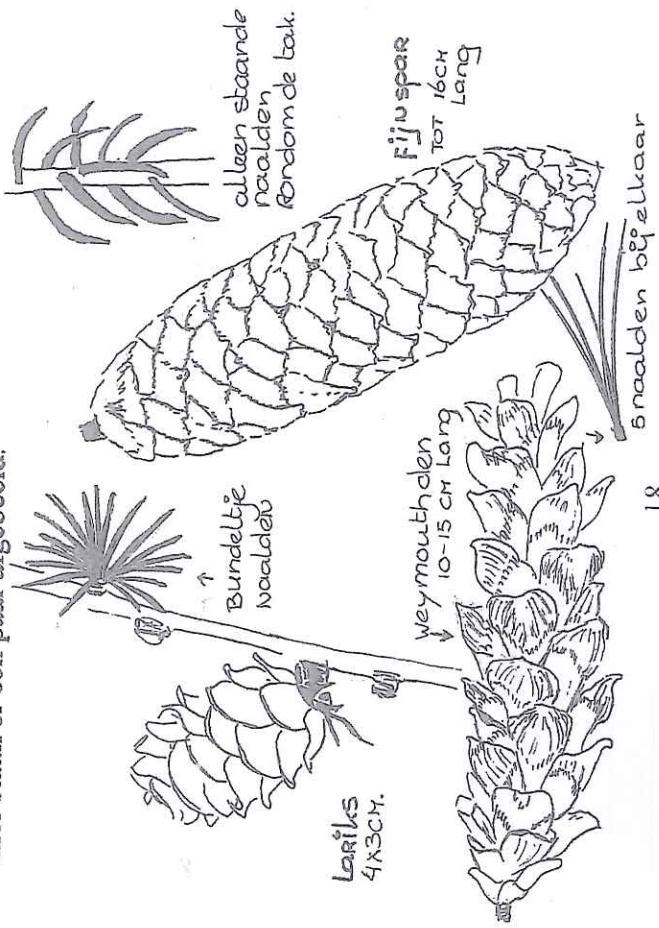

Rondom de tak
2 naalden
10-18 x 5 cm

Omze weervoorspeller!

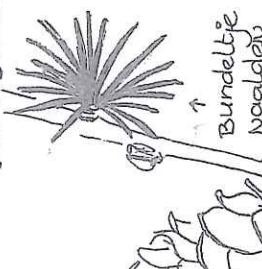
Neem bij een volgend bezoek aan de bossen een dennennappel mee naar huis.

Je kunt hem namelijk mooi gebruiken als regenvoorspeller. De schubben gaan namelijk, als er veel vocht in de lucht zit (dus kans op regen) dicht en is er droog weer op komst dan gaan de schubben weer open staan.

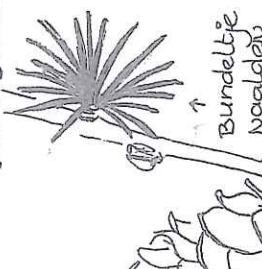

Larijs
4x3 cm

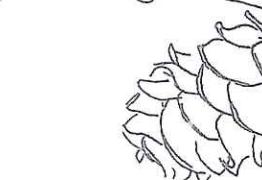
Fijnspar
tot 6 cm lang
5 naalden bij elkaar

Bundeltje naalden

Wey mouthdien
10-15 cm lang

Larijs
4x3 cm

Dennenappels.

Een dennennappel, anders gezegd, een appel van een dennerboom. Een dennennappel bestaat uit het heleboel schubben die als hij nog groen is dicht tegen elkaar zitten (zie tekening), tussen de schubben groeien de dennenzaadjes.

In de zomer is de dennennappel uitgegroeid en gaan de schubben (bij droog weer) iets uit elkaar staan. Nu kunnen de zaadjes, die een vleugeltje hebben door de wind weg geblazen worden.

Tenslotte valt de dennennappel op de grond.

We kunnen verschillende soorten dennennappels vinden, hier staan er een paar afgebeeld.